

Historia ośmiodniowej wojny o Śląsk Cieszyński – wspólna prelekcja polskiego i czeskiego historyka

Data publikacji: 27.01.2025 18:30

Dokładnie w rocznicę napaści czechosłowackich wojsk na Śląsk Cieszyński, w czwartek 23 stycznia, w kawiarni „Avion” wojnę ośmiodniową w styczniu z 1919 roku wspólnie przybliżyli Daniel Korbel, członek Polskiego Towarzystwa Historycznego w Cieszynie oraz Tomáš Rusek, historyk z Uniwersytetu Śląskiego w Opawie. Obaj badacze podzielili się wynikami swoich prac, które obejmowały analizy źródeł archiwalnych, relacje świadków oraz materiały takie jak pamiętniki, zdjęcia i kroniki filmowe. Prelekcja przyciągnęła licznych mieszkańców regionu nie tylko z obu Cieszynów. Temat, mimo upływu ponad wieku, wciąż wzbudza emocje i kontrowersje.

□

Historycy podkreślali znaczenie rzetelnego przedstawiania faktów historycznych, a także konieczność oddzielania potwierdzonych informacji od mitów, które przez lata narosły wokół tego konfliktu. Podkreślili że polityka historyczna, propaganda historyczna ich nie interesuje. Dążą do możliwie najobiektywniejszego ustalenia faktów historycznych. Wskazywali, że niektóre narracje o wojnie mają charakter legendy. Na przykład powszechnie powtarzana historia o 19 polskich jeńcach zamordowanych w Stonawie, według badań źródłowych, jest nieścisła. - **Źródła potwierdzają, że w Stonawie wojska czechosłowackie zamordowały pięciu polskich jeńców. Reszta poległa w walce. Twierdzenie o masowym mordzie na jeńcach jest nie tylko niezgodne z faktami, ale także nie oddaje honoru polskim żołnierzom, którzy dzielnie walczyli aż do końca** – mówił Korbel. Również mit o śmierci kapitana Hallera w bitwie pod Kończycami Małymi został obalony. Korbel wyjaśnił, że istnieje relacja podporucznika Stanisława Karolusa, która jednoznacznie dowodzi, że Haller zginął w walce, a nie został dobity przez czeskich żołnierzy.

Historycy stwierdzili, że wiele nieporozumień wynika z propagandowych relacji, które były tworzone w epoce w celu uzyskania międzynarodowego poparcia dla polskich czy czeskich roszczeń terytorialnych oraz tego, że przez dziesięciolecia nie prowadzono na ten temat badań naukowych, a nawet nie wolno było o tych wydarzeniach mówić głośno. - **Zarówno w Polsce, jak i w Czechosłowacji przez dekady nie można było otwarcie badać konfliktów między bratnimi narodami, bo oba nasze państwa były satelitami komunistycznego Związku Radzieckiego** – zauważył Rusek.

Czeski badacz pokazał różne dokumenty archiwalne, również te jednoznacznie potwierdzające, że czechosłowaccy legionści dopuszczali się zbrodni wojennych na polskich jeńcach i rannych i są takie udokumentowane przypadki mordów. Przytoczył m.in. wspomnienia Ladislava Preiningera, czeskiego dowódcy, który opisał przypadek zamordowania polskiego jeńca przez legionistów. - **Nie ma wątpliwości, że zbrodnie wojenne popełniane przez czechosłowackich legionistów miały miejsce. Kwestią do wyjaśnienia pozostaje tylko ich skala i liczba ofiar** – podkreślił Rusek.

Obaj prelegenci zgodnie zaznaczali, że celem ich pracy jest popularyzacja rzetelnej wiedzy historycznej. - **Musimy poznać prawdę o tej wojnie, nawet jeśli jest ona trudna do zaakceptowania. Rzetelne badania źródeł pozwalają na obiektywne spojrzenie na wspólną historię Polski i Czech** – powiedział Korbel.

Przybliżając słuchaczom metodologię swojej pracy, badacze wyjaśnili, że opiera się ona na zestawianiu i porównywaniu informacji z wielu źródeł. Dzięki dostępowi do zarówno polskich, jak i czeskich archiwów, porównywanie zgromadzonych tam materiałów – dokumentów, raportów wojskowych czy pamiętników żołnierzy i świadków – pozwala często spojrzeć na wydarzenia z innej perspektywy, a przede wszystkim porównać dokumenty

i relacje z obu stron konfliktu. W wielu przypadkach po ponad stu latach badania umożliwiają jedynie ustalenie najbardziej prawdopodobnej wersji wydarzeń, dlatego wyrażenia takie jak „najprawdopodobniej” stanowią stały element języka profesjonalnych historyków. Niemniej jednak, dzięki rzetelnym analizom, wiele powtarzanych błędów historycznych można jednoznacznie obalić, jak chociażby mit o dobiegu kpt. Hallera. Artykuł Daniela Korbela szczególnie pochyłający się nad dostępnymi źródłami pozwalającymi przybliżyć okoliczności śmierci kpt. Hallera pobrać można [tutaj](#).

Wojna ośmiodniowa, choć krótka, pozostawiła głębokie ślady w pamięci mieszkańców regionu i wciąż stanowi przedmiot badań, ale także sporów. Część mieszkańców nadal żywi poczucie krzywdy sprzed 106 lat, co sprawia, że niektórzy z nich z trudnością przyjmują wyniki badań historycznych, które obalają niektóre głęboko zakorzenione mity. Spotkanie w „Avionie” było kolejnym krokiem na drodze do lepszego zrozumienia wydarzeń sprzed ponad wieku.

(indi)